БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 287 (8507)
ДЕКАБРИИН
8
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

Республикын колхоз, совхозуудта һү һаалга тухай

1957 оной декабриин 1-нэй мэдээн

Аймагууд	1956 онтой сасуулхада һү һаалгын дээшэлһэниинь (процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (кг): 1957 оной 11 һара соо	Тэрэ тоодо энэ оной ноябрь һарада	Энэ оной ноябриин һүүлшын 10 үдэр соо
Б-Кударын	126,8	1276	52	15,4
Баргажанай	165,2	1029	46	20,8
Бичурын	158,4	1376	72	27,0
Зэдын	127,0	1346	62	20,7
Яруунын	135,7	1258	52	17,1
Заиграйн	136,9	1192	38	11,6
Закаменай	103,8	622	27	8,6
Иволгын	139,1	1310	80	25,6
Кабанскын	123,4	1376	69	19,2
Хэжэнгын	121;7	945	27	7,4
Кударын	133,6	1375	68	20,6
Курумканай	144,9	1058	42	13,2
Кяхтын	152,7	1474	66	21,6
Мухаршэбэрэй	148,5	1210	48	16,6
Ахын	95,1	196	10	—
Прибайкальска	118,7	1686	57	19,3
Сэлэнгын	138,7	1481	88	27,6
Тарбагатайн	157,1	1454	78	30,4
Ториин	142,1	904	48	14,8
Түнхэнэй	110,4	1003	35	9,5
Хориин	125,5	1206	47	14,2
Баунтын	113,8	1031	37	—
Хойто-Байгалай	92,0	1130	45	—
СОВХОЗУУД:				
Бичурын	200,0	1807	90	27,0
Боргойн	135,4	1610	114	49,0
Яруунын	146,7	1500	105	41,0
Кяхтын	187,2	1788	94	33,0
«Эрдэм»	153,3	1541	76	27,0
Сэлэнгын	145,7	1224	93	24,0
Хориин	122,1	958	31	9,0

Энэ мэдээн дээрэһээ харада, ноябрь һара соо олонхи аймагууд арга боломжонуудаа хэрэглэнгүй, һү һаалгаяа доошолуулаа. Һү ехээр һаалга болохо тухай тодорхой шиидхэбэрилгэнуудые табиһан байбашье, Хэжэнгын, Прибайкальска, Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд энэ жэлэй ноябрь һарада нёдондонойхиһоо бага һү һааба. Зэдын, Яруунын, Заиграйн, Түнхэнэй колхозууд энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо һаалгаяа мүртэйгөөр дээшэлүүлнэгүй.

Мүнөө олон колхозуудта үнеэд байрада байлгагдан, зоотехническэ нормын ёһоор эдеэлүүлэгдэжэ захалбашье, һү һаалга тон багаар дээшэлнэ. Һүүлэй 10 хоног соо үнеэн бүриһөө һү һаалга оройдоол 800 граммаар дээшэлээ. Тиихэдэ, Закаменай, Зэдын, Хэжэнгын, Кяхтын, Түнхэнэй аймагуудай колхозууд һүүлэй 10 хоног соо һү һаалгаяа доошолуулаа.

Һүн юундэ багаар һаагданаб?

Гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, олон колхозууд болон зарим совхозууд һаалиингаа үнеэдые саг соонь байрада байлгангүй, нэмэлтэ тэжээл үгөөлэнгүй, һая болотор бэлшээжэ байгаа. Зарим газарнууд үнеэдтэ шэмэтэ тэжээлһээ, таряа талханай зүйлһөө байтагай үбһэ һолоомошье эдюулэгдэнэгүй. Мүн үнеэд саг соогоо һайнаар уһалагданагүй. Иигэжэ байхада үнеэд гарасаяа дээшэлүүлхэгүйһөө гадна, үшөө тураха, муудаха аюулһаниинь мэдээжэ. Намар бэлшээриин хагданай муудаад байхада нэмэлтэ тэжээл эдингүй байһан үнеэд олоороо болзорһоо урид тугалгажа захалаа.

Иимэ байдалые хаража, мэдэжэ байгаад зарим колхозуудай, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд саг дааа шухала хэмжээ абаагүй, һаалиингаа үнеэдые хоохоор тооной бэлшээлгэжэ байба. Иигэжэ тэжээлээр дутажа байхадаа Түнхэнэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой үнеэд үдэртөө дунда зэргээр оройдоо хахадшье литр хүрэхэгүй һү үгэдэг болошоо. Мүн тиимэшэлэн Сэлэнгын совхоздо үнеэдые харууһа, эдеэлүүлгэ муудажа, үдэртөө нэгэ нэгэнһээнь литр хахад һүн һаагдадаг болобо.

Энэ талаар Хэжэнгын аймагай колхозуудта илангаяа ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ. Эндэхи колхозууд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэйнгээ хүдэлмэриие һая болотор түгэсхөөгүй, үнеэдэйнгээ оройдоол 15 процентые бэлшээхэеэ болижо, байрада эдеэлүүлдэг, харууһалдаг болоод байна. Хэдэ хэдэн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд яһала тэжээлгүй байгаад мүнөө болотор маргаа, «үнеэдые бэлшээнгүйгөөр байрада байлгаад эдеэлүүлһэнэй, харууһалһанай үрэ байна гээшэ гү, бэшэ гү?», «хохи хабар тэжээлээр гасалдажа, бэрхэдэхэ гээшэ гү-бэ?» гэхэ мэтээр хөөрэлдэжэ, ябдал зугаагаа үргэлжэлһөөр.

Энээнэй гэмээр хэжэнгынхид мүнөө жэл ноябрь һарада нёдондонойхиһоо бага һү һаагаа.

Эндэхи колхозуудай партийна эмхи организацинууд малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэдүүлхэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха тушаа оролдолго гарганагүй. Һү һаалгын доошолжо байхада партиин айкомшье, гүйсэдкомшье шухала хэмжээ абаагүй, һанаа амар байдагынь гайхалтай.

Ноябрь һарын тэн багаар Заиграйн аймаг тухай КПСС-эй обкомой тусхай тогтоолой гараһан байбашье һаань, тэндэхи колхозуудта һү һаалгаар хубилалта болоногүй. Илангаяа Хуушан Бэрээнэй, Ацагадай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд һүүлэй арбан хоног соо һү һаалгаяа ехээр доошолуулба.

Гэтэр, Заиграйн аймагта үнеэдэйнгээ харууһа, эдеэлүүлгые һайнаар эмхидхэжэ, һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлһэн нэгэ-хоёр колхозууд бии. Жэшээлхэдэ, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз бүхы үнеэдээ байрада байлган һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа захалаад, үбэлжэлгын эхиндэ үдэртөө хамта 100—150 литр һү һаадаг байһан һаа, мүнөө 550 литр хүрэтэр һаадаг болоод байна.

Үбэлжэлгын үедэ зунайхиһаа дутуугүй ехэ, үшөө үлүү һү һааха арга боломжотойбди гэжэ хэлэхэ хэрэг бии гү? Иимэ гүйсэд аргатай. Хамагай түрүүндэ, бүхы үнеэдээ байрада байлгажа, уянда байлган эдеэлүүлхэ, харууһалха, һааха хэрэгтэй. Хоёрдохёор, гүүртэ бүхэндэ тэжээл буйлуулха кухни түхеэрхэ шухала. Тингээд солоомые ууралтуулжа, извёсткын сайдамаар дэбтээжэ, бусад тэжээл хэршэжэ, буйлуулан амтаруулжа, үнеэдтээ эдюулхэ хэрэгтэй. Олон колхозууд силос ехээр даража абаа. Үнеэн бүхэндэ үдэртөө 25—30 килограмм силос эдюулжэ байхада болохо. Мүн хартаабха, корнеплод гэхэ мэтын газарай эдеэ, талха таряанай зүйл үнеэдтээ эдюулжэ байха аргатайбди. Үнеэдые бүлеэн уһаар уһалжа байхада аргагүй һайн.

Үнеэдэй эдеэлүүлгые һайжаруулха талаар шухала хэмжээнүүдые абахатаяа хамта малшадай дунда ябуулдаг ниитэ-политическэ, агитационно-ойлгууламжын, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри мартажа болохогүй. Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр, дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Профсоюзай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө, социалистическэ байгуулалтын уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ малша олониитые эмхидхэн элирхэ талаар габьяатай байһанайнь түлөө, мүн профессиональна союзуудай байгуулагдаһаар 50 жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан СССР-эй Верховно Соведэй Президиум профессиональна союзуудай олон эдэбхитэниие—хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүдые, наука, соёл культура болон искусствын хүдэлмэрилэгшэдые, профсоюзна органуудай хүдэлмэрилэгшэдые орден, медальнуудаар шагнаа. Хамта дээрээ 7161 хүн шагнагдаба.

Ленинэй орденоор 207 хүн, Ажалай Улаан Тугай орденоор 1494 хүн, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор 2500 хүн, мүн «Ажалай габьягай түлөө» болон «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальнуудаар 2960 хүн шагнагдаһан байна.

(ТАСС).

АБАҺАН УЯЛГАНУУДАА АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭЕ!

Үбэлдөө һү ехээр һаахабди

Би һаалишанаар долоодохи жэлээ хүдэлмэрилжэ байнаб. Минии түрүүшын жэлээ хүдэлмэрилжэ байхада, фермэмнай зайдан задагай байгша һэн. Малай байра муу, тэжээл дутамаг байгаа. Тэрэ үедэ үнеэн бүриһөө жэл соо арай гэжэ 300—350 литр һүн һаагдадаг байгаа юм. Тиихэдэ үбэлжэлгын үедэ үнеэдээ һаадаггүй, бултыень шэргээдэг һэмди.

Харин һүүлшын 3—4 жэлдэ фермэмнай тад ондоо байдалтай болоо. Үнеэднай булта шэнэ типовой байратай. Үбэлжэлгын үедэ үнеэд бүдүүн тэжээлһээ гадна, силос, хартаабха болон концентрат эдинэ. Фермымнай ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожорулагдажа, хүдэлмэримнай ехээр хүнгэдхэгдөө. Мүнөө фермэ дээрэ хүдэлмэрилхэ дуратай хүнүүд олон болоо гээшэ.

Энэ жэлэй эхиндэ би нютагай үүлтэрэй 14 үнеэ даажа абаһан байгааб. Жэлэй турша соо үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха социалистическэ уялга абаа һэм. Энэ уялгаяа Агуу ехэ Октябриин 40 жэлэй алдарта ойн һайндэрэй урда тээ үлүүлэн дүүргээб.

СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга бэшэгтэ, мүн эб найрамдалай бусад документнүүдтэ харюу болгон, жэлэй эсэс болотор үнеэн бүриһөө үшөө 300 литр һү һаажа, 1957 ондо абаһан уялгаяа 125 процент дүүргэхэ гэжэ шиидээб.

Мүнөө үнеэднай үбэлжэлгэдэ орожо, уянда һайнаар харууһалагдадаг, эдеэлүүлэгдэдэг болоо. Үнеэдтээ бүдүүн тэжээл, силос, концентрат үгэнэбди. Тиин ноябрь һарада һү һаалга нилээд дээшэлээ. Саашадаа үнеэдэй олоороо тугаллахада һү һаалгамнай бүришье дээшэлхэ ёһотой. Би мүнөө шэнээр абаһан уялгаяа дүүргэхэ шахуу болооб. Тиин шэнэ жэлые ажалай һайн бэлэгтэйгээр угтахаб.

Г. Гаськова, Баргажанай аймагай «Гигант» колхозой һаалишан.

Наталья Факеевна Климова мүнөө Яруунын аймагай «Коммунизм» колхоздо һаалишанаар ажаллажа байдаг. Үнэн сэхэ, оролдосотой ажалаараа тэрэ алдаршанхай. Наталья Факеевна үнгэрһэн 10 һарын туршада нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 500 шахуу литр һү һаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Н. Ф. Климова. **Л. Хайдуровай** фото.

Механизаторнудай уялга

Түнхэнэй МТС-эй механизаторнууд энэ жэлдэ таряа хураалгаяа эрхим болзорто дүүргэжэ, трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые урдынхиһаа эртэ захалаа юм. Тэрэнэй ашаар мүнөө эндэ 31 трактор, 11 комбайн, 30 сеялкэ, 10 культиватор заһабарилагдаад байнхай.

Эндэхи механизаторнууд СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга болон социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэн эрэй Зүблөөндэ баталагдаһан Декларациие, мүн Эб найрамдалай манифестые үнэн зүрхэнһөө һайшаан шудална.

Эб найрамдалай түүхэтэ документнүүдтэ харюу болгон, трактор машинануудай заһабарилгые шэнэ жэл гаратар сүм дүүргэжэ, комбайнуудай заһабарилгые апрелиин 1 болотор дүүргэхэбди гэжэ МТС-эй механизаторнууд уялга абаа.

Түнхэнэйхид энэ уялгаяа саг болзортонь нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада социалистическэ мүрысөөгөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хүршэ Хэрэнэй МТС-эй механизаторнуудые мүрысөөндэ уриһан байха юм. Шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгаран, ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг хүнүүд эндэ олон. Жэшээлхэдэ, трактористнууд Ц. Ангасхеев, Ш-Д. Торбогоев, Н. Сороковиков, Б. Хабтанов, комбайнернууд Н. Бутаков, А. Попов, Д. Соктоев, Д. Хусаев, токарь М. Михайлов болон бусад заһабарилгын хүдэлмэридэ ябаха зуураа, үдэрэйнгөө даалгабариие 120—160 процент дүүргэнэ.

Б. Ябжанов.

Хэлэһэндээ хүрэбэ

Ахын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Софья Хандакова ажахын жэлэй эхиндэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, нютагай үүлтэрэй һарлаг үнеэн бүриһөө 300 литр һү һаахаб гэжэ уялга абаһан байгаа. Һарлаг үнеэнһээ 300 литр һү һааханиь тиимэшье бэлэн бэшэ юм.

Һаалишан С. Хандакова олон жэлэй туршада һаалишанаар ажаллажа, дүй дүршэл ехэтэй болонхой. Тэрэнэйнгээ ашаар ажахын жэлэй 11 һара соо үнеэн бүриһөө 400 гаран литр һү һаагаад байна.

Софья Хандакова ажалдаа оролдосотой һайнаар хайдадаг, эдэбхитэйгээр ажалладаг байһанайнгаа түлөө үнгэрэгшэ зун Эхэ оронойнгоо түб хото Москва город ошожо, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ хаража ерээ һэн. **А. Галсанов.**

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Белорусска ССР. Грозно городто Неман мүрэн дээрэ нарин сэмбэ нэхэдэг комбинат бии юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дунда һургуули дүүргэһэн комсомол басаган Любовь Андросюгые түрүү хүдэлмэришэн Надежда Черныш гэгшэ бүд нэхэлгэдэ һургажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД ҮДЭРТӨӨ 7 ЧАС АЖАЛЛАДАГ БОЛОЖО БАЙНА

Ороной промышленна олохон предприятинуудай хүдэлмэришэд үдэртөө 7 час ажалладаг боложо байна.

Түрүү олохон коллектив шэнэ графигай ёһоор ажаллаха зуураа, ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлнэ.

МИНСКЭ АВТОМОБИЛЬНА ЗАВОДТО

МИНСК, (ТАСС). Минскэ автомобильна заводой 5 цехын хүдэлмэришэд декабриин 2-һоо эхилжэ үдэртөө 7 час ажалладаг болобо. Эндэхи 7 цех шэнэ гуримаар ажаллана.

Автомобиль бүтээгшэд эмхидхэлэй техническэ хэдэ хэдэн шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлбэ. Цехүүдтэ бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүд тодхоогдоо. Иимэ түхеэрэлгэнүүдэй тодхоогдоһоной ашаар детальнууд бүри түргэнөөр хэгдэдэг болоһон байна.

ТҮРҮҮШЫН ДҮН

КУЙБЫШЕВ, (ТАСС). «Автотрактородеталь» гэжэ заводой коллектив үдэртөө 7 час ажалладаг болохын тула 1957 оной хабарһаа ехэ бэлэдхэл хэжэ эхилһэн юм. Энэ коллектив Октябриин 40-дэхи ойн һайндэрэй урда тээ шэнэ гуримаар ажалладаг болоо.

Заводой цехүүд даалгабаряа үлүүлэн дүүргэхын түлөө улам эдэбхитэйгээр мүрысэнэ.

В. И. Ленинэй зохёол олдобо

ЛЬВОВ. (ТАСС). Украинска ССР-эй наукануудай академиин Львовдохи библиотекэдэ В. И. Ленинэй зохёол олдобо. Энэ зохёол Ленинэй гар табилгатайгаар 1904 ондо Женевэ городто хэблэгдэһэн байгаа. Тэрэ зохёолой гадар таладань иигэжэ бэшээтэй: «Манай эмхидхэлэй зорилго тухайда нүхэртөө эльгээһэн бэшэг».

Нютаг бүриин һонин

☆ Тульска промышленность үни урданһаа хойшо эрхим һайн самоварнуудые бүтээн гаргадагаараа суутай болонхой юм. Мүнөө үедэ «Штамп» гэжэ заводто самоварнууд олоор бүтээн гаргагдана. Энэ заводто бүтээгдэһэн энэ самовар электрын галаар халаагдаха юм. Шэнэ түхэлэй энэ самовар таатай зохидоор гоёогдонхой. Иимэ самоварнууд эндэ олоор бүтээн гаргагдажа эхилхэнь.

☆ Сочи городто (Краснодарай совнархоз) керамикын завод баригдажа дүүрэбэ. Энэ завод хизаар соохи эгээн томо предприятинуудай нэгэн юм. Заводто тодхогдоһон 3 томо пеэшэнгүүдынь жэл бүри 29 миллион хирпиисэ, гэрэй гадар талые гоёохо 14 миллион плиткэнүүдые бүтээн гаргаха байна.

☆ Воронеж городой тэг дунда хүгжэмэй - драматическа театр баригдажа эхилбэ. Эндэхи театр 1300 хүнэй һууритай болохо юм. Ородой үни урданай энэ город жэл ерэхэ бүри болбосон түхэлтэй боложо байна. Агуу ехэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэрэй урда тээ городто культурын шэнэ шэнэ ордонгууд бүтээгдэжэ ашаглалгада үгтөө. 1 миллион ном багтааха областной библиотекэ эндэ баригдажа байна. Гадна, энэ городто хүгжэмэй училищи, 2 кинотеатр баригдана.

Оренбургын крупагай 14-дэхи заводой дэргэдэ 10 мянган тонно таряа багтааха шэнэ элеватор баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: элеваторай технохимическэ шалгалтын лабораториин начальник А. С. Небогаткова хадагалагдажа байһан таряанай халуун хүйтэниие прибороор шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

К. Д. Ушинскиин медаляар шагнагдаба

С. Я. Маршагай түрэһэнһөөнь хойшо 70 наһа гүйсэһэнтэйнь, советскэ залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ ехэ габьяатай байһыень тэмдэглэжэ, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерство уранзохёолшые К. Д. Ушинскиин медаляар шагнаа. Педагогическа наукын элитэ ехэ ажал-ябуулагшад, багшанар энэ медаляар шагнагдадаг юм. (ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИҺЭЭ

Һая боложо үнгэрһэн аймагай XIII партийна конференци дээрэ элидхэлшэ, мүн делегадууд байгша ондо аймагай ажахы болон культурые хүгжөөлгэдэ зарим амжалтын туйлагдаһан тухай хэлэхэ зуура, КПСС-эй айкомой хүдэлмэриин горьтойхон дутагдалнуудые элирүүлбэ. Тиигээд саашанхи зорилгонууд тухайгаа хөөрэлдөө.

Үнгэрһэн 10 һара соо аймагай колхозууд малай ашаг шэмэ абалгаар зарим амжалта туйлаа—гэжэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **А. И. Попов** тоосоото элидхэл соогоо хэлэбэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо һү һаалга 14 мянган центнерээр дээшэлээ. Аймаг дотор дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 1130 литр һүн һаагдаа. Тиихэдэ «Путь Ленина», «Коммунизм», Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд үнеэн бүриһөө 1200—1450 литр һү һаагаа. Хонидой тоо толгой энэ үе соо 28 процентээр олошорбо. 100 эхэ хонин бүриһөө 86 хурьган абтаа.

Мал ажалһаа ашаг шэмэ ехээр абтадаг болоһоной ашаар аймагай колхоз, совхозууд гүрэндэ һү тушаалгаяа 109 процент, нооһо—120 процент дүүргээ. Мүнөө түсэбһөө гадуур 10 мянга гаран центнер һүн тушаагдаад байна. Мүн ороохо таряа ургуулжа абалга ехэ болоо. Мүнөө жэлдэ аймагай колхозууд таряа тушаалгаар гүрэнтэеэ сүм тоосоһон байна. Нёдондонойхидо орходоо 249 пүүд таряан ехээр тушаагдаа.

Гэбэшье, аймагай совхоз, колхозууд хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абаха арга боломжотой байгаа. Һү һаалгаар зарим колхозууд ехэ гээгдэлдэ оронхой. Жэшээлхэдэ, Хонхолойн МТС-эй харьяата «Победа», «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд үнеэн бүриһөө оройдоол 900 литр һү һаагаа. Суулгын МТС-эй харьяата колхозууд нооһо багаар абаа. Мяха абалгаар аймаг уялгаяа дүүргэжэ шадаагүй байһаар. Хамта 23 мянган центнер мяхан тушаагдаха ёһотой аад, 17 мянган центнер тушаагдаа.

Хүдөө ажахын продуктнуудай багаар абтадаг байһанай шалтагаан тушаа конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд онсо анхарал хандуулба. «Эрдэм» совхозой директор нүхэр **Попков** партиин айком хүдөө ажахые үшөөл халирхайгаар хүтэлбэрилнэ гэжэ хэлээ.

— Совхознай томодхогдожо, ажал хүдэлмэримнай ехэ болоод байна. Мал ажал дээрэ хүдэлхэ мэргэжэлтэд үгыбди. Энээн тушаа партиин айком ямаршье хэмжээ абанагүй. Тиимэһээ зоотехническэ, ветеринарна хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Совхоздомнай олон фермэ механизацилагдаха ёһотой аад, мүртэй юумэ хэгдэнэгүй. Мүн хэдэн мянгаад гектар шэнэ газар элдүүрилхэ ёһотой һэмдиТеэд, машина, техникын дутамаг дээрэһээ хүшэхүрэгдэнэгүй. Эдэ асуудалнуудые айком дээдын зургаануудтай шиидхэхэ ёһотой,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

—Пар ехээр хахалха гээшэ бага бэшэ удхашанартай. Пар ороохо тарянай һайн ургаса абаха аргануудай нэгэн болоно,—гэжэ «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Я. Ерофеев** хэлээ. Манай колхоз һүүлэй хэдэн жэлдэ пар ехээр хахалжа тарилга хээд баян ургаса абана. Шэниисые гансал пар дээрэ тариха шухала. Айкомой бюрогой ажал тухай үгэ хэлэгшэ саашань тогтобо. Таряа, үбһэ хуряалгын халуун үедэ айкомой бюро колхозуудта туһаламжа багаар үзүүлдэг байгаа. Шэнээр һунгагдаһан бюро энээниие анхаралдаа абаха ёһотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Делегадууд нүхэд **Ситников, Демин** гэгшэд колхозой ажахые зүбөөр шэнжэлэн мэдэжэ түсэблэхэ хэрэгтэй гэбэ. Гадна, тарилгын агротехникэ наринаар сахигданагүй. Севообородые сахинагүйбди гэжэ тэдэнэр хэлэбэ.

Партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриин дутуу тухай олон делегадууд хэлээ.

***

Эмхидхэлэй пленум дээрэ партиин айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **А. И. Попов**, секретарьнуудаар **Ц. О. Цыбиков, Власов** һунгагдаа.

Мал ажалые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй

Торинн аймагай партийна конференци һаяхан болоо. Аймагай колхозуудта мал үсхэбэрилгэ хангалтагүйгөөр эрхилэгдэнэ. Һү, мяха, нооһо абалга ехэл удаанаар дээшэлнэ гэжэ конференциин делегадууд тон зүб шүүмжэлээ.

1957 ондо аймаг дотор нёдондонойхидо орходоо 764 тонно һүн ехээр һаагдаба, 444 тонно ехэ һүн гүрэндэ тушаагдаба. Теэд энэнь үшөөл хангалтагүй байна. Эндэхи колхозууд 10 һарын турша соо үнеэн бүриһээ оройдоол 856 килограмм һү һаажа, республика соогоо һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлжэ ябана.

Түрүү ажахынуудай жэшээ дээрэһээ хаража үзэхэдэ колхозуудта һү бүри ехээр һаадаг болохо бүхы арга боломжо бии. Жэшээлхэдэ, энэ талаар Свердловой нэрэмжэтэ артелиин правлени болон партийна эхин организациин муу бэшээр хүдэлһэн тухай айкомой тоосоото элидхэл болон делегадуудай хэлэһэн үгэ соо тэмдэглэгдэһэн байна. Тус колхозойхид мүнөө жэлэй 10 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 1343 килограмм һү һаагаа, энэнь нёдондонойхиһоо 742 килограммаар ехэ юм. 10 һара соо үнеэн бүриһөө колхозой түрүү һаалишад Елена Медведева—1921 килограмм, Галина Филиппова—1771 килограмм һү һаагаа. «Заветы Ильича», «Улаан Бургалтай» колхозууд 10 һара соо үнеэн бүриһөө мянга гаран литр һү һааба.

Гэбэшье, хэдэн колхоз, жэшээлхэдэ, «Коммунизм», «Улаан Тори» артельнүүд 10 һара соо үнеэн бүриһөө миил 553—557 килограмм һү һаагаа. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз нёдондонойхидо орходоо бага һү һааһан байна.

Эдэ колхозуудай ехэ гээгдэлтэй байһые партиин айком мэдэжэ байгаад, дутуунуудыень зайсуулха хэмжээ абадаггүй, гээгдэлэйнь шалтагаание элирүүлдэггүй байгаа гэжэ үгэ хэлэгшэд хурсаар шүүмжэлээ.

— КПСС-эй айкомой бюро «Коммунизм» колхоз тушаа тогтоол гаргаһан, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Кречетовтэ зэмэ үгэһэн байгаа. Зүгөөр нүхэр Кречетов тэрээнһээнь ямаршье тобшолол хээгүй. Тиихэдэ айкомой бюро тогтоолоо бэелүүлхэ зорилгоор эмхидхэлэй хүдэлмэри хээгүй дээрэһээнь, тэрэнь саарһан дээрээ үлэһэн байна,—гэжэ конференциин делегат, Бургалтайн МТС-эй зоотехник нүхэр **Дамбаев** шүүмжэлбэ.

Конференциин делегат, «Улаан Тори» колхозой түрүүлэгшээр һаяхан һунгагдаһан нүхэр **Бадмажапов** артелиингээ гээгдэл тухай, тэрээнһээ гараха хэрэгтэнь партиин айком болон аймсоведэй гүйсэдкомой бодотоор туһалдаггүй тухай хэлээ.

Колхозуудые КПСС-эй айком, аймгүйсэдком ехэл халирхайгаар хүтэлбэрилнэ гэжэ олон делегат тэмдэглээ. Олон колхоздо, илангаяа «Улаан Тори», «Красный Октябрь» болон бусад зарим артельнүүдтэ ажалай түрүү арга методууд һулаар хэрэглэгдэнэ. Эдэ ажахынуудта тугал эхэһээнь һалгаажа тэнжээхэ арга хэрэглэгдэнэгүй, мүн үнеэдые уяада байлгажа эдеэлүүлгэ, малые уһаар хангалга бирагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй.

Тэжээл малда буйлуулжа үгэхэ хэрэгтэ анхарал багаар табигдана. Аймагай нэгэшье колхоздо солоомо буйлуулха, извёсткын сайдамаар дэбтээхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Олон артельдэ малай байра бариха хүдэлмэри удаанаар хэгдэнэ гэжэ делегадууд шүүмжэлээ.

Мал ажал хүтэлбэрилхэ хэрэгэй дутуутай байһан дээрэһээ тоо толгойнь удаанаар олон болоно. 10 һара соо эбэртэ бодо малай тоо миил 1,9 процентээр нэмээ. Тиихэдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо малайнь тоо хороһон байна. Малай харууһа, эдеэлүүлгын муугаар эмхидхэгдэһэн, үнеэдэй олоор һубайрдаг, малай олоор гарзалдаг дээрэһээ иимэ ушар тохёолдоо. Малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгэй задагай байһан тухай конференци мүн лэ зааба.

Хони үсхэбэрилхэ уялгаяа аймаг дүүргэжэ шадаагүй. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал хонидойнь тоо миил 13 процентээр нэмээ. «Красный Октябрь», «Улаан Тори», «Заветы Ильича» колхозуудта хонидойнь тоо үсөөрһэн байна. Мүнөө жэлдэ аймаг дотор хонин бүриһөө 2,13 килограмм нооһон хайшалагдаа. Хони үсхэхэ, илангаяа үүлтэрынь һайжаруулха асуудалнуудта анхарал багаар хандуулагдана гэжэ үгэ хэлэгшэд шүүмжэлээ.

Мяхан багаар абтана гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Мяха абаха түсэбөө аймаг мүнөө жэлдэ миил 85 процент дүүргээ. «Улаан Бургалтай», Свердловой, Калининай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд нёдондонойхиһоо бага мяха абаһан байна. Гахайн мяха абалга бүришье бага байһаар.

Иимэ ехэ дутуунууд мал ажалда яахадаа тохёолдооб гэхэдэ, партиин айком мал ажал хүгжөөхэ гол шухала асуудалнуудые дутамагаар шиидхэнэ, партийна эхин организацинуудай үүргэ болон харюусалгые һулаар дээшэлүүлнэ. КПСС-эй айком, аймгүйсэдком эмхидхэлэй хүдэлмэри дутамагаар ябуулна. Политическэ хүдэлмэри һайжаруулха, абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ анхарал багаар табина гэжэ делегадууд тэмдэглээ.

Конференци дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаад, мал ажал хүтэлбэрилгые үндэһөөрнь һайжаруулхые КПСС-эй айкомһоо, партийна эхин организацинуудһаа эриһэн байна.

* * *

Эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **А. Д. Марков**, секретарьнуудаар **А. Н. Шатуев, А. И. Баранов** һунгагдаа.

Малшадай мүрысөө үргэнөөр эмхидхэе

Үбэлэй саг колхозой мал ажалдахи эгээн харюусалгатай үе болодогынь мэдээжэ. Тиимэ хадань, малшаднай бүхы малаа гарза хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар үбэлжүүлжэ, ашаг шэмыень улам дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табяад ажаллажа байна.

Энэ хэрэгэй амжалтань социалистическэ мүрысөө һайнаар эмхидхэжэ, шадамараар хүтэлбэрилһэнһөө нилээд дулдыдаха болоно. Манай колхозой коммунистнууд, комсомолшууд, агитаторнууд энэ ушарые ойлгоод, малшадай дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, мүрысөө дэлгэрүүлжэ байнхай.

Манай колхознигууд СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада харюу болгон ниитынгээ ажахые улам хүгжөөхын тула шэнэ шэнэ уялганудые абаа. Жэшээлхэдэ, малшаднай үбэлжэлгэеэ эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ, нэгэшье мал гарза хоролтодо оруулхагүй, ерэхэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1500 литрһээ бага бэшэ һү һааха, хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулхатаяа хамта, хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 3500 грамм нооһо хайшалха, 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абахабди гэбэ.

Малшадай эдэ уялгануудые амжалтатайгаар дүүргүүлхын тулада колхозой партийна эхин организаци зохихо хүдэлмэри ябуулжа байна. Колхозойнгоо үйлэдбэриин шухала һалбаринуудта коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилан табиха гэжэ оролдоно.

Манай 36 коммунистын 21-ниинь, ВЛКСМ-эй 56 гэшүүнэй 37-ниинь мал ажал дээрэ хүдэлмэрилдэг. Эдэнэрэй олонхинь нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулан, суурхадаг боложо байнхай.

Малшад-коммунистнууд Б. Батуева, Д. Цыдыпова, Я. Очирова, комсомолшууд П. Турлаков, Д. Будаев болон бусад эрхим ажалаараа колхоз соогоо мэдээжэ болоо. Эдэнэр колхозойнгоо Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэнэ.

Тэрэшэлэн колхозой правлени, партийна эхин организаци социалистическэ уялгануудай дүүргэлтын дүнгые саг үргэлжэ шалган, согсолжо байдаг. Һайн үрэ дүн туйлаһан түрүү бригада, фермэнүүдтэ партийна эхин организациин, колхозой правлениин дамжуулгын Улаан туг, мүн вымпелнүүд барюулагдана. 1-дэхи комплексно бригада (бригадирынь нүхэр Хубушенов) һү ехээр һааһанай түлөө дамжуулгын Улаан туг абаа.

Партийна эхин организацимнай колхознигуудай дунда ябуулагдадаг политическэ ба гэгээрэлэй хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые дары усадхахын тула шухала хэмжээ хараалаа. Мүнөө эндэ 10 агитатор хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэй дундаһаа нүхэд Х. Цыбиков, З. Санжиев, Д. Батуев болон бусад агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Үбэлжэлгын эхилхэтэй хамта малай гүүртэнүүдэй дэргэдэ 2 улаан булан, 2 культбаза хүдэлмэрилжэ захалаа, 5 радиоприемник тодхогдоо.

Гэхэ зуура, партийна бюрогой хүдэлмэридэ, илангаяа малай үбэлжэлгые хүтэлбэрилгэдэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбнай муугаар дүүргэгдэнэ.

Табадахи арбан жэлдэ социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр эмхидхэжэ, шэнэ амжалта туйлахыемнай СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга уряална. Энэ уряадань харюу болгон, эдэ дутуу дундануудаа дары усадхажа, малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэбди.

Б. Димитров, Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь.

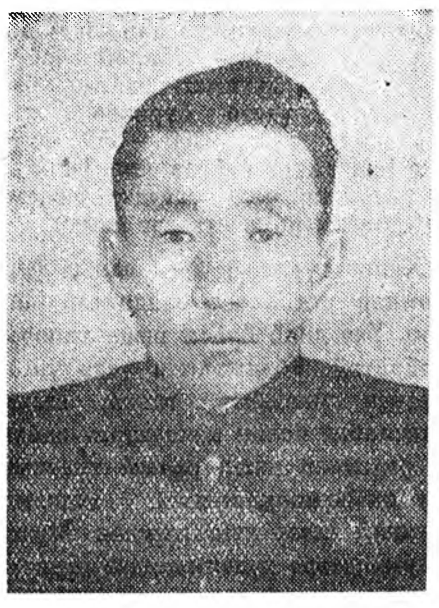
ХОРИИНХИДАЙ ДЭБЖҮҮЛҺЭН КАНДИДАДУУД

Аймагай ажалшад болохоёо байгаа арадай сүүдэй һунгалтада эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ, арадай судьяда болон заседательнуудта кандидадаар ажал хэрэгтээ шалгарһан эрхим түрүү, үнэн сэхэ хүнүүдээ дэбжүүлээ юм. Арадай заседательнуудта кандидадаар хамта 75 хүн дэбжүүлэгдээ. Мүнөө эндэ арадай судьяда кандидадаар дахин дэбжүүлэгдэһэн аймагай судья нүхэр Бальжинимаев болон арадай заседательда кандидадууд нүхэд Харитонова, Баянов гэгшэдэй ажал хэрэг, намтар тухай хэлэгдэхэнь.

АРАДАЙ НАЙДАБАРИ ЮУНҺЭЭШЬЕ ҮЛҮҮ

Арадай судьягай кабинет. Үүдэ тоншохолол гээд, залуушье бэшэ наһанай барагар шарайтай хүн орожо ерэнэ. Столой саана телефоноор хөөрэлдэжэ байһан сагаан шарайтай хүн трубкаяа аалихан табяад, орожо ерэгшэ хүнтэй уриханаар мэндэшэлдэжэ, һуухысынь урина.

— Нүхэр судья, хулисэгты, танда шухала хэрэгээр ерээб,—гэжэ столдо бүри дүтэлэн ошожо,—би гурбан бага хүүгэдһээ һалаха болоод байнаб. Ушарынь ойлгожо, һамгандамни ойлгуулалсажа, маниие эблэрүүлэлсэжэ үгыт,—гэжэ байгаад тэрэ хүн саашань хөөрэжэ оробо...

Судья асуудал һуража байгаад, нилээд ханалгатай, тэсэмгэйгээр шагнаһанай һүүлдэ, секретаряа дуудажа нэгэ хэрэг асууба.

— Нүхэр гражданин, та ходо ажалаа хаяад, архи уужа, гэр бүлээ өөрөө үймүүлдэг, архиин һогтуугаар һамгаяа газаашалдаг, үхибүүдээ айлгажа, элдэб аашa гаргадаг байнат, — гэжэ судья нилээд шангашагаар хэлээд: — Тиихэдэтнай үни удаан тэсэжэ ябабашье, ядахадаа һамгантнай һалахые хэрэг барья, — гэжэ саашань тэрэ хүнтэй нилээд удаан хөөрэлдэбэ. Хөөрэлдөөнэй һүүлээр эндэ гуйлтатайгаар орожо ерэгшэ хүн заһархаб гэжэ үгээ үгөө һэн. Мүнөө заһараа, гэр бүлэнь бэхижээ бэзэ.

Дайнһаа бусажа ерээд, партийна хүдэлмэридэ байтарынь Цыдып Бадмаевичые нютагайнь зон 1946 ондо арадайнгаа судьягаар һунгаһан юм. Тэрэ гэһээр социалистическэ хуули ёһо үнэн сэхээр сахижа, арадайнгаа захяа заабарие хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, юстициин органдо таһалгаряагүйгөөр хүдэлжэ ябана. Энэ үе соогоо Хориин, Баунтын аймагуудай арадай судьягаар, республикын юстициин министрын орлогшоор ажаллаһан байна. Тиихэ зуураа, юридическэ эрдэм болбосоролоо хододоо дээшэлүүлхые оролдожо, Москва городто юстициин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэ жэлэй курс дүүргээ һэн. Мүнөө арадай судьягаар ажаллажа байгаад, бүхэсоюзна юридическэ институдые заочноор һуралсажа дүүргээ юм.

Нүхэр Бальжинимаев социалистическэ хуули ёһо һайнаар сахиһанайнгаа түлөө БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, мүнөө КПСС-эй Хориин айкомой гэшүүн юм.

Ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, мэргэжэлээр һайн, шадамар бэрхэ юрист Цыдып Бадмаевич Бальжинимаевые аймагай ажалшад арадайнгаа судьяда кандидадаар дахин дэбжүүлээ.

— Социалистическэ хуули ёһо сахиха харюусалгатай, хүндэтэйшье хэрэг даалгаһан арадай найдабари намда юунһээшье үлүү,—гэжэ Цыдып Бадмаевич хөөрэнэ.

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАНАА ДЭБЖҮҮЛБЭ

XX-дохи партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд артель нютагайнгаа ажалша шударгы һаалишан Надежда Харитоновае олонһоо шэлэн оложо, нэрэ солыень дурдан, нэгэн дуугаар арадай заседательда кандидадаар дэбжүүлээ юм.

Надежда Харитонова тиимэ олон жэлэй һаалишан бэшэшье һаа, мүнөө баян дүй дүршэлтэй малшадай нэгэн гэлсүүлэнхэй. Агуухэ Октябриин алдарта 40 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоходоо һаалишан Надежда Харитонова жэл соо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха уялга абаһан байна. Энэ уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэжэ, 11 һара соо үнеэн бүриһөө 1900 литр һү һаагаа.

Һаалишан Надежда Харитонова СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада харюу болгон мүнөө жэлэй дууһатар үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа 2050 литртэ хүргэхэ, ерэхэ 1958 ондо үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һааха уялга абаа.

Тиигэжэ оролдосотой, үнэн сэхэ ажалаараа суутай боложо байһан Надежда Харитонова хэлэһэн үгэдөө хэзээшье хүрэхэ байха. Тиимэл хадань нютагаархиниинь залуу һаалишан басагандаа үндэр ехэ найдабари үзүүлжэ, арадай заседательда кандидат болгоо. Энэ ехэ найдабариинь Надежда Харитоновагай нангин сэхээр бэелүүлхэ байһандань дамжаггүй.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ДУНДАҺАА...

Хориин МТС-эй кузнечнэ цехтэ ороходо наһатайшаг боложо ябаһан аад, толгойгоо хүсэд бууралтажа үрьдеэгүй, мүрэлхүү, үргэн сээжэтэй, бахим хүдэр янзын нэгэ хүн хүрьһэ эсхэхэ анзаһанай бүлюу эрииe шэрээн дабтажа гү, али сеялкэ, культиваторай ямар нэгэн шухала хэрэгсэл заһажа, ехэл сүлөөгүй хүдэлмэрилжэ байдаг. Энэ хадаа Аюр Бадмаевич Боянов—МТС-эй түмэршэ дархан, механи-

заторнуудай дундаһаа арадай заседательда кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн хүн юм. Аюр Бадмаевич МТС-тэ хори гаран жэл соо түмэршэ дарханаар хүдэлмэрилжэ байна. Тиихэ зуураа хододоо оролдосотой һайнаар ажаллажа, олон мэргэжэл шудалһан, уран бэрхэ дархан болонхой юм. Дарханай мэргэжэлһээ гадна нүхэр Боянов трактористын, комбайнерай, слесариин мэргэжэл һайса шудаланхай.

—Аюр Бадмаевичымнай хэһэн юумэн хододоо шанар һайнтай байдаг даа,—гэжэ МТС-эй механизаторнууд түмэршэ дарханаа магтан хододоо хэлсэдэг.

Энэ дархан үгтэһэн захилые шанар һайнтайгаар, хаһа болзор соонь хэхэһээ гадна, дарханайнгаа баян дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэжэ, тэдэниие түмэршэ дарханай мэргэжэлдэ һургадаг юм.

—Бүри урдань, бага наһанһаа эхилжэ, үбгэ эсэгэтэеэ дархалжа захалаа һэм. Мүнөө энэ һайхан сагай аша туһада нилээд удаан хатуу буладаа шэрээһээр, хүдэр балтаяа далайһаар ябаһайб гэжэ һанагшаб,—гэжэ хэлэдэг.

Энээнһээ урда баһал арадай заседатель байгаад, энэ нангин үүргэеэ һайнаар бэелүүлдэг, һунгагшадайнгаа захяа заабарие хододоо нангинаар сахижа, арадай сүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байгаа. Тиимэл хадань Хориин МТС-эй механизаторнууд түмэршэ дархан Бояновые арадай заседательда дахин кандидат болгоо.

Ц. Дандаров, манай корр.

АГИТАТОРНУУД ҺУНГАГШАДТАЯА ХӨӨРЭЛДЭНЭ

Арадай сүүдые һунгалга — политическэ тон шухала кампани мүн. Энээниие эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ гээшэ һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри дэлгэрүүлһэнһээ, һунгалтада эмхидхэлэй болон техническэ бэлэдхэлһээ дулдыдаха байна.

Энээниие хараада абажа, һунгуулиин кампаниин үедэ ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха тодорхой хэмжээ ябуулга хараалагдаһан байгаа. Партийна эхин организацинууд агитколлективүүдээ дахинаа хаража үзөөд, политическэ бэлэдхэлтэй хүнүүдые агитатор болгон томилоо. Бүхы агитколлективүүдтэ агитаторнуудай семинар хэдэн дахин үнгэргэгдөө.

Мүнөө аймагай колхоз, МТС, предприяти ба эмхи зургаануудаар 350 гаран агитатор хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр фермэ, бригада болон бусад бүхы участогуудта ябажа, һунгуулиин Дүрим тухай, совет арадта Конституцяар олгогдоһон агуухэ эрхэ, нангин уялганууд тухай хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

Эдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин материалнуудые, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөн дээрэ баталагдан абтаһан Деклараци, эб найрамдалай Манифестые ажалшадта ойлгуулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Мүнөө аймагай колхоз, МТС, предприятинуудаар суглаанууд боложо, СССР-эй арадуудта СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга зүбшэн хэлсэгдээд, социалистическэ шэнэ уялганууд абтаа.

Аймаг дотор эмхидхэгдэһэн һунгуулиин 17 пунктын дэргэдэ агитпунктнууд хүдэлмэрилнэ. Агитпунктнуудые даагшанарай зүблөөн болоо. Тэндэнь һунгуули тухай ном һудар табигданхай. Агитаторнууд ээлжээгээр дежурилна, саг сагтаа хөөрэлдөө, лекци, элидхэл хэгдэнэ.

Аймагай колхоз, МТС, предприяти, эмхи зургаануудаар һунгуулиин урда тээхи суглаанууд хэгдэжэ, ажал хүдэлмэридөө шалгарһан, үнэн сэхэ хүнүүд арадай судья, арадай заседательнуудта кандидадууд болгогдон дэбжүүлэгдээд, аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр регистрацида абтаа. Тиин арад зоной дэбжүүлһэн кандидадуудай түлөө агитаци ябуулагдажа байна. Энэ шухала хэрэг агитаторнуудта, агитпунктнуудта даалгагданхай.

Һунгуулиин урда тээхи агитационно-ниитын хүдэлмэри «Улаан Оронго», «Кировэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, Иволгын дунда һургуулиин партийна организацинуудта һайнаар ябуулагдана. Эндэхи агитаторнууд участогуудта ходо гаража һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэдэг.

Ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ хүдөөгэй интеллигенциие үргэнөөр хабаадуулха тухай КПСС-эй айком тусгаар анхарал хандуулна. Энэ асуудал КПСС-эй айкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Һүүлээрнь интеллигенциин суглаанууд болоод, хүдөөгэй багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилээ. Багшанар культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые шефтээ абанхай.

Гэбэшье, агитационно-ниитын хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунданууд бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Зарим партийна организацинуудай (жэшээлхэдэ, «III пятилетка», «Коммунизм» колхозуудтахи) олохон агитатор даабаридаа хайшан хэрэгээр хандана, һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулна. Культурно-гэгээрэлэй зарим эмхи зургаанууд түхеэрэлгэ муутай, һунгуули тухай номоор хүсэд хангагдаадүй байһаар.

Эдэ мүн бии байгаа бусад дутуу дундануудые дары усадхаха гээшэ аймагай партийна эхин организацинуудай шухала зорилго болоно.

В. Гумпылов, КПСС-эй Иволгын айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

...ОНИДОО ОЛООР ХЭНЗЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ ...ТЭМСЭЛ ХАА ХААНАГҮЙ ДЭЛГЭРҮҮЛЭЕ!

...Мал үдэжэ, ашаг шэмэнь дээшэлнэ

...Ярууна аймагай «Путь социа-...лизма» колхоз ажахынгаа жэлые ...раг һайн дүнгүүдтэйгээр үнгэр-...хэ байнхай.

...Энэ жэлэйнгээ түлые гарзагүй-...өр, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. ...нгэжэ эбэртэ бодо мал, гахай ...эбэрилхэ түсэбөө амжалтатай-...ар дүүргээ. Мүн хонидые олошо-...улха түсэб дүүрүүтэй байна.

...Энэ колхоздо ажалаараа суурха-...н түрүүшүүл нилээд олон. Жэ-...энь, хонишон Цыпилма Дамбае-... 174 хонинһоо 188 хурьга аба-..., бүрин бүтэн түлжүүлээ. Энэ ...нишон жэлэй дүүрэтэр үшөө 76 ...ни хэнзэлүүлхэ юм.

...Һахайшан Дулма Чимитова һайн ...малаараа шалгаржа, колхоздоо ...дэтэй болонхой. Энэ нүхэр мү-...ө жэлдэ даажа байһан 14 эхэ га-...ahaa 210 поршоонхо абаа.

...Колхозой түрүү һаалишад Ц. Д. ...ренжапова, Соёлма Норбоева ...ахын жэлэй үнгэрһэн 10 һара ...адта үнеэн бүриһөө 1200—1400 ...тр һү һаагаад байна. Һаалишад ...лэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур ...өө 30 мянган литр һү һаахабди ...хэ уялга абанхай.

Һаяхан «Путь социализма» колхозой малшад СССР-эй Верховно Совердэй ойн баярай сессиин Хандалгые, социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларацииие, мүн Эб найрамдалай манифестые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, эдэ түүхэтэ документнүүдтэ харюу болгон ажалай шэнэ амжалта туйлахабди гэжэ мэдүүлээ. 1958 ондо хонин һүрэгөө 20 процентээр олошоруулха, 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахабди гэжэ уялгаа үгөө. Мүн үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1700 литр һү һааха гэһэн уялга абтаа.

Эндэхид малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэйгээр ябуулжа байна. Мүнөө жэл 1000 эхэ хониной байха типовой байра шэнээр баригданхай. Бухы хонидойнь, үнеэдэйнь байранууд һайнаар заһабарилагдаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ хонид олоороо хурьгалхаар хүлеэгдэнэ.

А. Шулунов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай «Октябрь» колхозой түрүү хонишон Дол-...р Санданова.

А. Борисовай фото.

100 эхэ хонин бүриһөө 160 хурьга абахаар шиидэбэ

1956 ондо Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхоздо хонин бүриһөө оройдоол хоёр килограмм нооһон хайшалагдаа һэн. Мүнөө жэлдэ эндэ хонин бүридэ 4 килограммһаа үлүүтэй нооһон хайшалагдаа. 100 эхэ хонин бүриһөө 96 хурьган абтаа. Колхозой хонишодой оролдосотой ажалай ашаар артелиин олзо доход ганса нооһо хайшалалгаһаа 126 мянган түхэригөөр дээшэлээ.

Мүнөө эндэхи хонишод СССР-эй Верховно Советэй Хандалгатай, Москвада болоһон социалистическэ оронуудай коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнэй Декларацитай, Эб найрамдалай манифесттэй танилсана. Түүхэтэ документнүүдэй харюуда колхозой хонишод 1958 ондо ажалай шэнэ амжалта туйлаха, 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаха, хонин бүриһөө 4,3 килограмм нооһо хайшалха гэжэ шиидэбэ.

Колхозой зарим хонишод бүришье ехэ амжалта туйлахаар шиидэнхэй. Ахалагша хонишон нүхэр Соловьевой даажа байдаг отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 160 хурьгадые абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ гэһэн зорилго табиба. Отарадань 511 эхэ хонид харууһалагдадаг юм. Хонидынь нёдондо үбэл хурьгалаа һэн. 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абажа түлжүүлээ. Теэд жэлэй эсэс болотор үшөө 300 хонидоо түрүүлжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 160 хурьга абахаар шиидэнхэй.

Мүнөө нүхэр Соловьевой даажа байдаг отара дээрэ 100-гаад хурьган абтаад байна. Үшөө декабрь һара соо 200 гаран хонид хурьгалха юм.

Хайшан гээд нимэ амжалта туйлагдахаб гэхэдэ, хонишод отарынгаа хонидые бултыень үнгэрһэн январь, февраль, март һарануудта хурьгалуулаа. Мүн июнь, июль һара соо 300 хонидынь дахин ороондо табигдажа, ноябрь, декабрь һарануудта түрэжэ байна.

Хонидоо хэнзэлүүлһэнэй ашаар 1958 ондо баһал олон хурьга абаха юм. Январь, февраль һарануудта 211 хони хурьгалхаар ороондо табигданхай. Гадна, 1958 ондо зунай сагта булта хонидынь ноябрь, декабрь һара соо дахин түрэхөөр ороондо табигдаха.

Т. Гармаев,
манай корр.

Шэнэ түлдэ—онсо анхарал

...Манай фермынхид ...лаа тобир тарга-...ар ондо оруулжа, ...элэй үедэ зунай-...һаа дутуугүйгөөр ... һааха зорилго ...бихатайгаа хамта, ...эн бүриһөө тугал ...ажа, тэдэнээ хо-...олтогүйгөөр түл-...үлхэ тон харюу-...гатай уялга ...анхай.

...Шэнэ түлые гар-...гүйгөөр абаха хэ-...тэ һайн байра, ...хээлһээ гадна, ...алишадай, тугал-...дай һайн мэргэ-...л шадабари хэ-...тэй гээшэ. Һүүл-...н жэлнүүдтэ ту-...ые эхэһээнь һал-...жа, түлигдэдэг-... байрада түл-...үлдэг түрүү ар-... хэрэглэдэг болоһонһоомнай хойшо шэнэ түл эмхитэйгээр, гарзагүйгөөр абтадаг, түлжүүлэгдэдэг болоо. Мүнөө энэ аргын булюу һайн байһание колхозник бүхэн ойлгоо.

Урда табан жэлнүүдтэ муу байраһаа боложо, олон тугал гарзада ородог байгаа. Харин мүнөө жэл 100 толгой тугалай байха шэнэ типовой байратай болообди. Байрын нэгэ ханаарнь тугалай байха таһалганууд, нүгөө ханаарнь томохон болоһон тугалнуудай бүлэг бүлэгөөрөө байха таһалганууд баригданхай. Мүн тугалда эдюулхэ концентрат, минеральна тэжээл ехээр бэлдэгдээ.

Би мүнөө һаалишадһаа 26 тугал тушаажа абаад түлжүүлжэ байнаб. Тэдэмни булта түлжэжэ, һүнһөө гадна, үбһэ болон концентрат эдидэг болоо. Тиин тугалай амидын шэгнүүр сүүдхэ соо 600—700 граммаар нэмэнэ.

Өөрынгөө арга шадабарие хэрэглэжэ, даажа абаһан бухы тугалнуудаа нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлхын түлөө бухы хүсөөрөө оролдохоб.

Д. Коновалова,
«Гигант» колхозой тугалшан.
Баргажан.

Уран зохёолой БУЛАН

Ч. НАМЖИЛОВ

РАЗЛИВ НУУРАЙ ЭРЬЕДЭ

(1917 оной зун)

Тэнгэриин шарайе
  бүглэхэ гэһэн юумэдэл
Тэмээн хамбыгаар
  үүлэнүүд субан ошоно.
Тэдэнэй нэгэнһээ
  хүйтэн дуһалай буухада,
Тэнюун нуур
  сошон,
    нюдөө сабшана.
Эрье шадар,
  үбһэшэнэй байрын газааһаа
Эртэ үглөөнэй
  утаан гарана аалишаг.
Эндэ табяатай сайнь,
  үнинэй бусалһаар...
Эзэниинь юундэ
  харагдана үгыб,
    хаанашье.
Хүндэ ажалдаа диилдэһэн
  нэгэ хүлһэншэн
Хүл гарайнгаа
  шалаа гаргахые хүсэн,
Өйро зуура
  хэбтээд абаха гэһэн аад,
Орой болотор
  унташоо юм гү,
  магад.
Хажуураа хурсалан,
  дабтан тоншожо байгаа бол
Ханхинаан,
  шэнхинээн гаргаха һэн заабол,
Хахуули баряад,
  нуурай эрьедэ һуугааш һаа,
Хаана холоһоо
  нюдэндэ торолдохо бэшэ һаал?
...Хамар өөдэ
  хабатайгаар сорьён байхадаа,
Хатаһан үбһэнэй
  хангал
  хэды һайхам даа!
Харин эзэниинь
  юрын үбһэшэн байгаа гү?
Хара үглөөнэй
  шугы сооһоо гараагүй.
Ургамал намаагаар
  «ажалайнь таһалга» хүреэлээтэй,
Урдаһаа, хойноһооншье
  «үүдэниинь» ходо нээлгэтэй...
Ном дэбтэр,
  саарһа, гуурһан
    эндэ обоо,
Нойргүй һэргэг Ильич
  бодолгото болоод,
Толгойгоо тулан,
  түгсүүл һандайлан һууна,
Тоогүй олон мүрнүүд
  Жэрэгэнэн һунана...
Бүрхэг харанхы
  огторгойгоор
    энэ үедэ
Бүтүүрэн бөөгнэрһэн
  хара үүлые хаха зураад,
Саг жэлэй
  хубилхын тэмдэг үгэһэндэл
Сахилгаан—һэлмэ
  удаа удаагаар зуралзаа.
Аадар залинһаа
  арай урьдижэ тогтоһон
Аажам байдалда
  Ильич
    һуурииһаа зайсана...
Хабсагайн оройһоо
  ниидэхэсэ байһан бүргэдтэл
Хоёр энгэрынь сэлигдэн,
      холоһоо сайрана.

Драматург А. Галичын зохёоһон «Походный марш» гэжэ зүжэгые Улан-Удын ород драмын театр һаяхан табиба.

БМАССР-эй арадай артист П. Р. Гофман, республикын габьяата артистнар Б. Г. Красиков, Б. П. Федотов, М. Н. Железнова, артистнар А. П. Охлопков, Б. И. Мостовой болон бусад энэ зүжэгтэ хабаадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ зүжэгэй нэгэ үйлэ.

Г. Стефанескугэй фото.

Туулайн шал...

Арадай онтохон

Нэгэтэ борохон туулай ундаа ехээр хүрөөд, ойн соорхойн бишыхан нуурһаа уһа ууxaяа ерээ.

Туулайн борьбо дээрэхэнээ бохиин, уһа ууҗа байтарнь, арьягар томо нарһанай арзагар хатанхай борбоосгой нуур соо шалд гэтэр унашоо гэхэ. Борбоосгойн унахада туулай ехээр бахардан харайхадаа, «шалд гээ, шалд гээ» гэжэ ябаад, ойн сууряататар оог хууг табиба. Ехээр айһандаа нюдэниииншье юумэ обёорхоёо болишоһон байгаа. Тиигэжэ ябатараа шэдхэ соо дууража хэбтэһэн баабгай дээгүүр хуугайлан гүйжэ гарашоо гэхэ.

Амаржа хэбтэһэн баабгай ехэтэ сошожо, туулайн хойноһоо харайлдан, «шалд гээ, шалд гээ» гэжэ ябаад, ойн зэдэлтэр хашхарба. Энээниие нь дуулаад, шоношье, үнэгэншье, «шалд гээ» гэлдээд гүйлдэбэ.

Хамаг ойн ан гүрөөл булта харайлдашаба. Бухы жэгүүртэн шубууд барандаа ниидэбэ. Үнгэрхэдөө ойн эзэн—арсаланшье амар хэбтэхэ аргагүй болоһон гэдэг.

Тингэжэ гүйлдэн, хүл хөөрсэг табижа байтараа, юрэдөө энэмнэй юун боложо байнаб? «Шалд гээ» гээшэмнай ямар амитан бэ? Юу хэдэг, юу эдидэг юм бэ? гэжэ бэе бэеһээ асуулсажа эхилбэд. Теэд, «шалд гээ» гээшыень мэдэхэ амитан олдобогүй.

Һүүлээрнь ан гүрөөл, жэгүүртэн шубууд сугларжа, ехэ суглаа хэбэ.

«Шалд гээ» гэжэ ямар амитан бэ, хэн хараа һэм, хэн түрүүн гүйгөөб? гэжэ мүшхэлгэн, мүрдэлгэн болоо.

Үнэгэн баабгай абгын гүйхэдэ—гүйгөө һэм гэбэ; шоно үнэгэн абжаагай гүйхэдэ—гүйгөө һэм гэбэ; заряа шоно худын гүйхэдэ—гүйгөө һэм гэбэ. Баабгай тахир туулайн дээгүүрэм хашхараад гарахадань—гүйгөө һэм гэбэ.

Тиигэ тиигэһээр туулайн харюусаха ээлжээн тудаба ха.

Туулай «би... би шалд гэдэгые хоёр нюдөөрөө хараа һэм, аймшагтай гээшэнь хэлэшэгүй, арзагар гээшэнь аргагүй, аяар тэнгэриһээ һүрэжэ бууха шадалтай амитан лэ» гэжэ шэшэрһэн, һалганаһан хоолойгоор шэбэнэн хэлэбэ.

Хаана хараабши гэхэдэнь, «т... тэндэ» гэжэ ойн соорхойн бишыхан нуур тээшэ зааба.

Ан гүрөөл, шубуу шонхорнууд арсалан абаргаяа урдаа харанхай ойн соорхойн бишыхан нуур тээшэ ошобод. Шангаар амилхаяа айхаар аймшагтай томо арьяатание бэдэрбэд ха...

Тингэжэ ябатарнь арьягар томо нарһанһаа арзагар хатанхай борбоосгойн шалд гэжэ уһан соо унашахадань айһан борохон туулай «шалд гээ, шалд гээ» гээд, гэдэргээ харайһан байшоо.

Ан гүрөөл, шубуу шонхорнууд угаа ехээр урмаа таһаржа, тэрэ гэһэнһээ хойшо туулайда этигэхэеэ болиһон гэхэ.

Цыремпил ДОРЖИЕВ

АРАДАЙ ДУУНУУД

1.

Төөнтэй жороо зээрдэеэ
Тоонтодон сэргэдээ уяарай зүү.
Танил ганса амарагтаяа
Түрынгөө болзор хэлсээрэй зүү.

Хотогор жороо зээрдэеэ
Хуһан сэргэдээ уяарай зүү.
Холшор ганса амарагтаяа
Хуримайнгаа болзор хэлсээрэй зүү.

2.

Хатаршым тахань хурсахан даа,
Хальтирхай харгыда найдамтай
  даа.
Хорёодхон наһыем шэмэглээл даа,
Холшорхон инагтаа дуратайб даа.

Гүйгөөшым тахань хурсахан даа,
Гэлюурхэн харгыда найдамтай даа,
Гүлмэрхэн наһыем шэмэглээл даа,
Гэрэлхэн инагтаа дуратайб даа.

Урданай дуун

Арахандань ургаһан
Алирһан жэмэс амтатай.
Альган дээрээ үргэһэн
Аба, эжым хайратай.

  Аба эжы хоёройнгоо
  Ашыень яагаад харюулхабиб.

Модондонь ургаһан
Мойһон жэмэс амтатай.
Мансылхадажа үргэһэн
Минии эжы хайратай.

  Аажам сэдьхэлтэй эжынгээ
  Ашыень яагаад харюулхабиб.

Улайхадажа ургаһан
Улаагана жэмэс амтатай.
Үлгыдэжэ үргэһэн
Үтэлһэн эжым хайратай.

  Уян сэдьхэлтэй эжынгээ
  Ашыень яагаад харюулхабиб.

Түрүүшын саһанаар

Үглөөнһөө хойшо бүрхэжэ эхилээд,
Удангүй саһан аалихан бударба.
Санынгаа уяа яаралтай бэхилээд,
Сандан хүбүүн наадахаяа гараба.

Урда гүбөөгэй хаяада ерэһээр,
Уруу дуруу байрадаа зогсошоо.
Халтиржа нэгэшье үрдеэдүйдөө
  гэмшэһээр,
Һанаа алдажа, хүлһөө
  аршажархёо.

Түрүүшын саһан наранда хайлаад,
Түргэн зуурын юумэ болоо даа.
Хүлдөө санатай ошоһон аад,
Харин тэрэнээ тэбэреэд ерээл даа.

Хюруу

Үглөөгүүр бодоод харан гэһээм,
Үргэлжэ газаа сайража байгаа.
Харан гэһээм, сонхо дорохи
Хуһанай набшаһад шаралшоод
  байгаа.

Саһан ороо гэжэ һанаад,
Санынгаа уяа заһажа эхилбэб.
Харайжа газаа гаран гээд,
Хэрэлсы дээрээ гайхан байшабаб...

Саһан бэшэ, хюруу унаһан аад,
Наранай гарамсаар хайлашоод
  байгаа.

Константин СЕДЫХ

ЭХЭ НЮТАГ*)

Байгалай үмэнэхи орондо саһа ехэтэй удаан үбэл болоһоной һүүлээр заримдаа гэнтэ дулааржа, түргэн хабар болошодог юм. Тиихэдэнь хада уулын, ой тайгын саһан түргэн хайлажа, гол мүрэнүүд унажа ехээр үерлэшэдэг. Зунай сагта хаташадаг заахан горхон тэрэ үедэ айхабтар аюултай хүсэтэй, шанга урадхалтай мүрэн болошодог. Энэ горхоной хүүеэн хааяан хабарай һүни холо хүрэтэр зэдэлэн байдаг. Иимэ голнууд эрьеһээ халижа, дүтэ шадарай һоог шугынуудые, огородуудые уһаараа хушадаг, тээрмын хаалтануудые һэтэ татадаг, хүдөөгэй заахан хүүргэнүүдые абажа арилшадаг байна. Галзууржа хөөһэ бурашанхай энэ горхон нарата тала худар хурдан түргэн урдан ошожо байдаг юм. Иимэ голой үерлэхые нэгэтэшье хараһан хүн тэрээнииие бухэли наһаараа мартахаа болидог...

Үглөөгүүрынь Чита городто ямаршье тиимэ ехэ хубилалта болохо юм гэжэ хэнэйшье һанахаар бэшэ байгаа һэн. Саг болзортоо туулган хара үүлэнэй сааанаһаа наран бултайжа, городой орой дээрэхи сэнхир огторгой улам үндэр, уужам, улам хүхэ үнгэтэй боложо байхадал гэнэ. Оршон тойроной орьёл сорьёл хада ууланууадай оройнууд улам шангаар ялалзан, нарһа модонууд, сагдуул тужанууд эли тодоор хүхэрбэ.

Городой элһэ шоройгоор дүүршэһэн үйлсэнүүдэй тротуар дээгүүр бүхэли үдэртөө ябаган хүнүүд иишэ тиишээ яаралтай түргэнөөр һубарилдан гэшхэлэлдэнэ. Шулуу дэбдиһэн харгы дээгүүр ашаатай тэргэнүүд хүндөөр түерэлдэнэ, заримдаа хүнгэн тэргэнүүдшье иишэ тиишэ гүйлгэлдэнэ. Хойноо ехээр утаа хаяһан ганса нэгэн ашаанай машинанууд айхабтараар түерэн нэерэн гүйлгэжэ гарана. Хирэ хирэ болоод баглагар хара утаан, мүн уурал дээшээ гараханъ харагдажа байдаг түмэр харгын станци тээһээ паровозуудай хахир хашхараан, мөөринүүдэй түерөөн дуулдана.

Харин үдэшэ боложо, огторгойдо одо мүшэдэй носон сасуу бүхы Чита город гэнтэ үерлэһэн гол мүрэн шэнги хүүежэ хүхинэжэ, бурьялжа буһалжа эхилээ һэн.

Үдэшын найман час боложо байхада айхабтар ехээр баярлаһан хүхиһэн, тэшэ ядаһан Гошка Ганькада орожо ерэбэ. Мэндэшье хэлэхэеэ мартажархёод, Ганька тээшэ уурлтай сухалтайгаар тэрэ хашхарба:

—Ши иихэдээ юундэ гэртээ һуужа байгаа хүн гээшэбши! Үтэр түхеэрэ, ябая!

— Хайшаа?

— Мүнөөдэр городтомнай юун боложо байһание ши мэдэнэ гээшэ гүш? Иимэ ехэ юумэ хараагүй һаа, ши хожомоо бүхы наһан соогоо халаглахаш. Городоймнай бүхы арад зон үйлсэдэ гараад байнал. Ямар ехэ манифестаци митинг болохонь гээшэб!

— Манифестаци гээшэмнай юун гээшэб?

— Ошоё, ошоё! Өөрөөл хуу харахаш!..

Городой центр электрын галаар туяаран, тэндэһээ олон зоной таһалгаряагүй шанга хүүеэн соностожо байба.

— Дуулана гүш?—гэжэ үүдээр газаашаа гаран сасуугаа Гошка Ганькаһаа асуугаад:—Зай, гүйлдэе! Намһаал бү гээтдээрэй—гэжэ захирба.

Сүмын урдахи үргэн талмай дээрэ гүйлдэжэ гарахадань, айхабтар олон хүн зон сугларшанхай хөөрсэгэнэлдэжэ, улам улам олон боложо байба. Бухы үйлсэнүүд болон парбуулханууадһаа шэнэ шэнэ хүнүүд эмхигүй һүрэг һүрэгөөрөө, зариманиинь жагсаалаараа ерэжэ, тэдэ зонтой ниилэнэ. Тэдэнэй олонхидынь улаан тугуудые, плакадуудые, уряал бэшэгүүдые гартаа барин хай.

Почтамтын, апкстын хажуудахи тротуарнууд дээрэ гартаа элдэб үнгын агаарта дэгдэдэг бүмбэгэнүүдые бариһан хүнүүд обоорoлдоно. Оршон тойрон хүн зоной хөөрэлдөөн, хашхаралдаан гэнтэ гэнтэ шанга боложо, гэнтэ гэнтэ замхажа, тэнгэри өөдэ хүхэ уурал баяан дэгдэжэ байгаа бэлэй. Иимэ юумэ урдань оройдоошье хараагүй Ганькада эдэ хүн зоной сэдьхэлые эзэлэн хүдэлгэжэ байһан хүхюун баяр баһал эзэлбэ. Ходол иишэ тиишээ ябажа, хүнүүдээр түлхисэлдэжэ, хүн зоной хашхаралдаа шагнажа, өөрөөшье хашхаржа ябаһайб гэжэ тэрэ хүсэнэ.

— Зай, хараба гүш, юундэ би шамайе ларуулаа һэнбиб?— гэжэ Гошка оршон тойрон боложо байһан эдэ бүхы юумые өөрөө үүсхэһэн хэбэртэйгээр Ганькаһаа асууба.— Мүнөө дээрээ эндэшни городойл зон сугларaад байна гээшэ. Хүдэлмэришэд үшөө ерээгүй байна. Тэдэнэршни холын вокзалһаа, Ехэ Аралһаа ерэхэ юм. Тэдэниил харахада һонин байгаа. Хүдэлмэришэн арадаймнай хүдэлхэдэ газар хүнхинэжэ байдаг бшуу даа. Ши хүдэлмэришэн арад гээшые үшөө нюдэ амандаа хараагүй хүн байхаш. Хоюулаа вокзал ошоё. Эндэ байһаар, харин хараха ёһотой гол юумэеэ харангүйгөөр үлэшүүжэмди...

Тэдэнэр вокзалай урдахи талмай тээшэ доошоо бууба. Тротуар дээгүүр хүн зоной дундуур түлхижэ гарахын аргагүй байхадань тэдэнэр үйлсын дундуур алхалба. Хирэ-хирэ болод гээд лэ үйлсөөр дүүрэн хүнүүд урдаһаань дүтэлэн ерэнэ. Энэ зон шууялдана, хөөрэлдэнэ, тэшаганаса энеэлдэнэ, ханяанашье. Эдэ олон хүн зоной нюурнуудые сагаан, шарабтар улаан дэгэлнүүдынь, даханууадынь, шинельнүүдынь, ангайшье арһан, хүбэнтэйшье хүүртигүүдынь хаража ябахадаа Ганькын нюдэн эриб эриб гэбэ. Шэхэндэнь ходол шогтой хүхюутэй заримдаа гайхаһан, сухалаа хүрэһэн, һанаагаа зобоһон хүнүүдэй абяанууд дуулдана.

Сүмын урдахи талаһаа Гошко Ганька хоёрой холодон ошохо бүри хүн зон үсөөрнэ. Театрын урда хажуу талын харанхы парбуулхаһаа гүйлгэжэ гараһан рессортой хүнгэн тэргэ тэдэнэр хараба. Тэрэ тэргэ дээрэ һуужа ябаһан хүн гэнтэ хүл дээрээ бодожо, ехэл галзууриһан гангинаһан хоолойгоор хүн зон тээшэ хандан үгэ хэлэжэ эхилбэ:

— Нүхэдүүд! Агас Дурнын эрхэ сүлөөтэ, демократическа республикын граждаинуууд! Таанар ипхэдээ юу хэжэ байна гээшэбта? Үглөөдэр манда ямар ехэ аюулай тохёолдохоо байһые таанар ойлгоногүй гээшэ гүт? Өөрынгөө һанал хүсэлые эрхэ сүлөөтэйгөөр харуулжа шадаха һамбаатай байһан үедөө таанар эдэндэ эсэргүү манифестаци эмхидхыт!..

—Харыт, яагаа һүрхэй юм!—гэжэ Гошка хашхарба.—Хубисхалда эсэргүү энэ золигые сохёод табихал хэрэгтэй байгаа. Хуушан сагай үлэгдэл гэжэ хүрэһөөр харагданал.

— Байгыш даа, шагнаел!..

Үнөөхи хүмнай хашхарһаар лэ байна:

— Москвагай мэдэлдэ оронгүй ДВР-гээ бэеэ даанги зандань үлөөхэ гэһэн эрилтэ правительствынгаа урда табиит! Манда Чекагай шорон түрмэнүүд, онсо комиссинууд хэрэггүйл!..

Тойроод байһан хүн зон энэ хүнэй юун гэхэ һанаатай байһание ойлгон сасуугаа таража, үсөөржэ эхилбэ. һайн хубсаһатай хүнүүд хүлгай нюдөөрөө иишэ тиишээ хараашалан, юуншье боложо магад гэжэ айһан янзатай холо болохоёо яарана. Уданшьегүй тэрэ хүнэй хажууда хоёр гурбан бага наһатад, сагаан фетр гуталтай, ута шэхэтэй шандаганай арһан малгайтай үбгэн, Ганька үлэбэд.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай газетын октябриин 20, 23, 31-нэй, ноябриин 19-нэй, декабриин 4-нэй номерто.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Чехословакиин сэрэгэй делегаци Пекин ерээ

ПЕКИН, декабриин 6. (ТАСС). Национальна оборонын министр генерал-полковник Б. Ломский түрүүтэй Чехословакиин сэрэгэй делегаци декабриин 6-да Пекин ерээ гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Индонезиин правительствын шиидхэбэри

ДЖАКАРТА, декабриин 5. (ТАСС). Декабриин 5-да Индонезиин правительствын заседани боложо, Баруун Ирианиие Индонезитэй нэгэдүүлхэ талаар шэнэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхээр хараалагдаа. Правительствын абаһан шиидхэбэриин ёһоор, Индонезиин гадаадын хэрэгүүдэй министерство Индонезидэ байдаг Голландиин миссиие толгойлогшодо ното эльгээгээ. Индонезидэ байдаг бүхы консульствонуудаа хаахыень, мүн Индонезидэ байһанайнь туһагүй болоһон Голландиин бүхы эрхэтэдые Голланди руу дуудажа абаашахыень энэ ното соо Голландида дурадхагдана.

Баруун Ирианиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй үедэ Индонезиин хүдэлмэришэдэй эзэмдэһэн Голландиин бүхы предприятинууд Индонезиин правительствын хинамжада абтаба гэһэн тогтоол правительствын заседаниин һүүлээр толилогдоо. Зонхилогшодой правительственна совет эдэ предприятинуудые хүтэлбэрилхэ юм.

Оманай хүн зон тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр

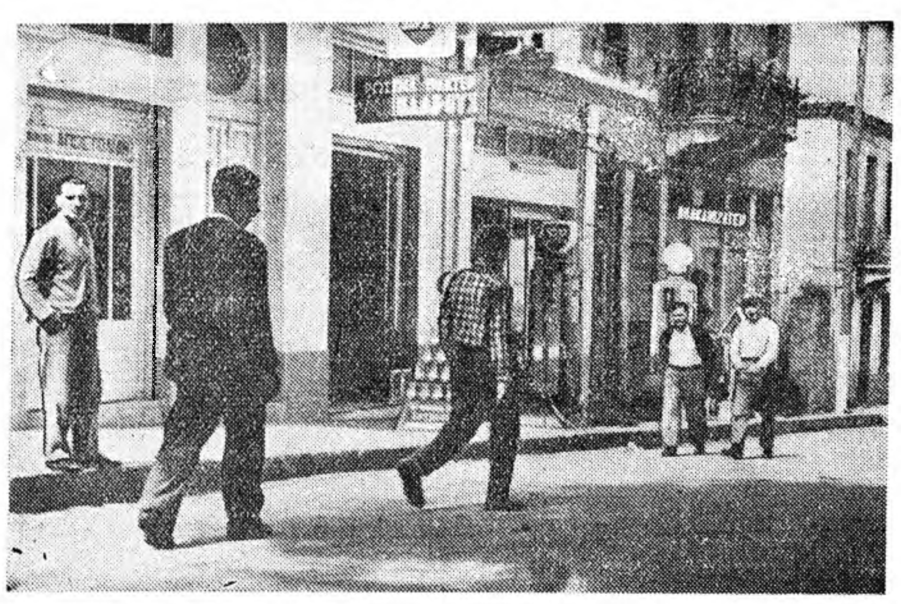
КАИР, декабриин 4. (ТАСС). Оманай арад зон Англиин добтолоогшодто эсэргүүсэн тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр. Каирта байдаг Оманай түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, Джебель Аль-Ахдар гэжэ хадалиг нютагта оманайхид Англиин 70 солдадые хүреэлжэ үгы хэһэн, мүн ехэ буу зэбсэг, сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые буляан абаа.

Англиин сэрэг Джебель Аль-Ахдар гэжэ нютагые заатагүй эзэмдэхэ зорилгоор тэрээн руу шэнэ шэнэ сэрэг эльгээжэл байна гэжэ Оманай түлөөлэгшэ хэлээ.

Америкын баллистическэ ракетэнүүд тухай „Дейли Ньюс“ иигэжэ бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). «Дейли Ньюс» гэжэ Нью-Йоркын газетын сэрэгэй таһагай редактор Грин Вашингтонһоо эльгээһэн мэдээсэл соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Россиин түрүүшынгээ хэмэл одые табиһанһаа хойшо найман недели үнгэрбэ. Гэбэшье, ракетэнүүдэй талаар, мүн замбуулинда ниидэхэ талаар Россиие хүсэжэ, урдань гарахын тулада США биратай юумэ хээгүй. «Юпитер» болон «Тор» гэжэ түхэлэй, ехэ холо ошодоггүй баллистическэ һомонуудые «дары түргэн» бүтээжэ, зэбсэгтэ хүсэнүүдтээ үгэгты гэһэн захиралта гаргабаб гэжэ оборонын министр Макэлрой конгрессэй комиссида ноябриин 27-до мэдүүлһэн юм. Энэ мэдүүлгэ тухайнь һануулаад, Грин иигэжэ бэшэнэ: «энэ захиралтые дүүргэбэ гүт гэжэ декабриин 3-да Пентагоной асуухадань, баллистическэ һомонуудые ехээр бүтээдэг болохо түсэб «шэнжэлэн үзэжэ байнабди» гэжэ зэбсэгтэ хүсэнүүд харюусаа».

Баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ: агаарай-сэрэгэй «Тор» гэжэ ракетнэ һомые туршажа үзэхын тулада «Дуглас Эйркрафт» гэжэ компани бүтээжэ байна.

Греци. Левадия город. Эндэ советскэ тракторнууд худалдагдана гэжэ байшангай үүдэн дээрэ бэшээтэй. **ТАСС-эй фотохронико.**

Хэмэл одо табиха гэһэн Америкын һэдэлгэ буруу һүрөө

ВАШИНГТОН, декабриин 6. (ТАСС). Зүүн тээхи стандартна сагаар 11 час 45 минутада (Москвагай сагаар 19 час 45 минутада) декабриин 6-да Америкын хэмэл одые абажа ябаха «Авангард» гэжэ ракетэ табигдаһан аад, тэһэршэбэ гэһэн хуулита мэдээсэл оборонын министерство толилоо. Тэһэрхэдэнь, ракетэшье, хэмэл одоншье бута һүрөө. 30 хоногһоо нааша хэмэл одые дахин табижа шадахагүй байнабди гэжэ оборонын министерствын түлөөлэгшэд Америкын хэблэлдэ мэдээсээ.

ВАШИНГТОН, декабриин 6. (ТАСС). 16 сантиметр үргэнтэй, килограмм хахад тухай шэгнүүртэй Америкын хэмэл одые замбуулинда абаашаха ракетые табиха гээд, тэрэниие хүдэлгэжэ эхилһэнэй һүүлээр 2 секунда үнгэрөөд байхада, энэ тэрэ юумэниинь эбдэржэ эхилээ гээд, «Авангардын» проектын хүтэлбэрилэгшэ доктор Джон Хэген хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ дамжуулаа.

Гурбан шататай ракетын түрүүшын шатадахи түлишэ шатаадаг камера соо «давлени үгы болоо» гэжэ Хэгенэй мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. «Һүүлээрнь ракетэ табигдаһан газар руугаа һөөргөө унаад, урбалдаад тэһэршоо».

Вернер Фон Браун гэгшын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Юнайтед Пресс агентство декабриин 2-то иигэжэ дамжуулаа:

«ФАУ-2» гэжэ германска ракетэнүүдые бүтээһэн д-р Вернер Фон Браун гэгшэ ракетнэ һомонуудые бүтээхэ түсэб зохёохо талаар Америкын хүтэлбэрилэгшэдэй ухааниинь хүрэнэгүй гэжэ мэдүүлбэ. «Ёһотой томо ракетнэ двигателиие» һайжаруулхын тулада хүдэлмэри эхилээ гэжэ бишье, мүн бусад эрдэмтэдшье һүүлэй табан жэлэй туршада дурадхаһан байнабди. Гэбэшье, энэ дурадхалыемнай США-гэй ноёд тоогоогүй гэжэ Фон Браун хэлээ.

Америкын эрхэтэн болоһон Фон Браун США-гэй армида хэрэглэгдэхэ ракетнэ һомонуудые бүтээхын түлөө хүдэлжэ байһан хэдэн эрдэмтэдые толгойлно. Энэ хүн саашань иигэжэ хэлэбэ:

«Юпитер-С» гэжэ армиин ракетын хүсөөр Америкын хэмэл одониие табихын тулада 20 дюйм үргэнтэй одон соохи приборнуудые «ондоогоор тодхохо» хэрэгтэй. Тиимэһээнь энэ одоёо аяар 90 хоноһон хойно табижа болохобди.

Газарые тойрожо байдаг агаараар дамжуулан ракетнэ һомонуудые Советскэ Союзшье, Холбоото Штадуудшье һөөргэнь бусаажа «шадаха» байна. Гэбэшье, замбуулинһаа хүнүүдые һөөргэнь бусаажа шададаг болохын тулада үшөөл зарим тэды хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй.

Үлэмжэ холо ошодог һомонуудые, мүн замбуулинда ниидэдэг һомонуудые ородуудтал адляар бүтээдэг болохын тулада бидэндэ ядахын сагта табан жэл хэрэгтэй байна.

США-гэйхидэ орходоо һураггүй томо ракетнэ двигатель Росси бүтээжэ байна гэжэ бүри хэдэн жэлэй урда тээ эрдэмтэд мэдэжэ байһан юм гээд Фон Браун хэлээ. Гэбэшье, бүри хүсэтэй двигательнүүдые США-да бүтээхэ ёһотой байгаабди гэжэ эрдэмтэдэй дурадхахада, «тэдэ двигательнүүдээр юу хэхэтнайб?» гэжэ засагаархид эрдэмтэдһээ асуугаад дүүргэдэг байһан юм.

«Ородууд бидэндэ орходоо ондоогоор ажаллана. Тэдэнэр 25 жэлэй хараатай түсэб зохёодог байна. Бидэнэр тиинэгүйбди. Тиимэһээ бидэндэ холын түсэб хэрэгтэй болоод байна» гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Турциин солдадууд Сириин хилые дабана

ДАМАСК, (ТАСС). Айн Эль-Араб гэжэ нютагта Турциин хэдэн солдат һаяхан Сириин хилэ дээгүүр гараад, Сириин таряашадай малые Турциин газар руу үлдэжэ абаашахаа һанаһан байна гэжэ Сириин сэрэгэй командованиин түлөөлэгшэ хэблэлдэ мэдээсээ. Арад зоной суглууһан сэрэгэй подразделени хилэ дабагшад руу буудажа, Турциин солдадуудта малаа абхуулаагүй.

Хилые дабаһан энэ ушарые буруушаажа байһанаа Сириин хилын засагаархид Турциин засагаархидта мэдүүлээ.

ЕРЭЭДҮЙН МЭРГЭЖЭЛТЭД

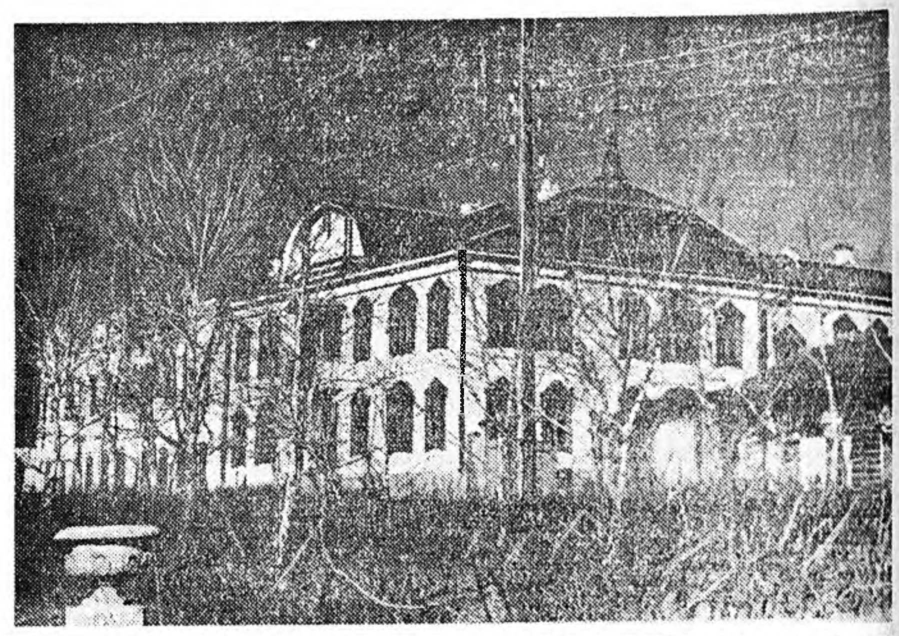
Залуухан хүбүүд, басагад бүлэг болон сугларaад, ямар тэжээл үгөө һаа үнеэн һүеэ эрид дээшэлүүлхэб гэжэ зүбшэн хэлсэнэд. Тэдэнэй тээ саанахана нэгэ томо гахай баринхай. 3—4 хүн хэмжүүрынь абана, шэгнүүрын тухайлха зорилготой ха. Эдэнэр хүдөө ажахын техникумэй студентнэр болоно. Тэдэнэр өөһэдынгөө һуралсалай ажахыда практика гаража байһан байба.

Улан-Удын хүдөө ажахын техникум республикынгаа колхозууд, совхозуудта дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдые бэлдэн эльгээжэ байдаг юм. Энэ техникумдэ һуралсажа, мэргэжэл олоһон хэдэн зуун хүн мүнөө манай республикын хүдөө нютагуудаар хүдэлмэрилжэ, ниитын малай ашаг шэмые улам дээшэлүүлхын тула тэмсэжэ байнад. Һүүлэй 10 жэлэй туршада Улан-Удын хүдөө ажахын техникум мянга гаран зоотехник, агроном, ветеринарна фельдшер, техник-механигуудые бэлдэн гаргаа. 1956—1957 онуудай һуралсалай жэлдэ техникум дүүргэһэн бүлэг агрономууд Читын областиин колхозуудта хүдэлмэрилхөөр түрүүшынхеэ эльгээгдээ.

Студентнэрэй үзэһэн материалаа ажал хүдэлмэри дээрэ хэрэглэн гүнзэгыгөөр шудалха дүүрэн арга боломжо эндэ байгуулагданхай. Техникумэй һуралсалай ажахыда бүхы түрэлэй мал үсхэбэрилэгдэнэ, хүдөө ажахын техникэ элбэг. Студентнэр һуралсалай ажахынгаа хүдэлмэрилэгшэдтэй нягта холбоотой байжа, һү һаалгые яажа дээшэлүүлхэ, гахайһаа түл олоор яажа абаха тухай туршалгын хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулжа байна.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл болон эрдэм ухаанай һүүлэй туйлалтануудые хэрэглэн, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар ерээдүйн мэргэжэлтэд муу бэшэ амжалтануудые туйлаа. Жэшээлхэдэ, өөһэдынгөө һуралсалай ажахыда 1952 ондо эмэ гахай бүриһөө 11 поршоонхо абаһан байгаа һаа, 1957 ондо 24 поршоонхо абажа шадаа, мүн үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 1952 ондо 1220 литр һүн һаагдаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ 2400 литр һаагдаад байна. Тиин «Самародок» гэжэ үнеэниинь үнгэрһэн арбан һара хахадай туршада 4500 литрһээ дээшэ һү үгөө.

— Ойлгоһон юумэнэйнгээ, хэһэн ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые хаража байгаад, һуралсахадань студентнэртэ арагүй һайн байдаг. Энээнэй ашаар манай техникумэй студентнэрэй ойлгосо, хэшээлынь һураггүй дээшэлээ,—гэжэ техникумэй үнинэй багшанар В. А. Овчинников, Н. Е. Макарова гэгшэд омогорхон хөөрэнэд. Һайн түхеэрэлгэтэй кабинедүүд, ном олонтой библиотекэ, уншалгын зал гэхэ мэтэ студентнэрэй һуралсалда ехэ туһа хүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй байшан. 2. Техникумэй үнинэй багша Н. Е. Макарова ветеринарна отделениин нэгэдэхи курсын студентнэртэй анатомёор хэшээл үнгэргэжэ байна. 3. Студентнэр уншалгын зал соо.

Е. Ринчинова.

Спортын хронико

☆ **ШАТАР**. Шатараар Облпрофсоведэй кубок абахын түлөө мүрысөөн боложо дүүрээ.

Эсэсэй уулзалганда гэгээрэлэй. мүн хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай шатаршад уулзаа. 1-дэхи разрядай 10 шатаршадһаа бүридэһэн хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй командынхид гэгээрэлэйхидтэй шангаар тулалдаа. Залуу шатаршад Занданова Жапова хоёр ехэ һайнаар наадажа, 1,5 очко абаа. Занданова Гармаеватай тэнсээ. Жапова Белолепецкаяе шүүгээ. Мүрысөөнэй дүнгүүтэй ёһоор гэгээрэлэйхид абажа боломоор 12 очкоһоо 4 очко абаа.

Команданууд хоорондын мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай шатаршад абажа боломоор 36 очкоһоо 25-ень абаад түрүү һуури эзэлээ. Промышленностиин профсоюзайхид, мүн гэгээрэлэйхид 2-дохи, 3-дахи һууринуудта гараа.

☆ **БАСКЕТБОЛ.** Манай республикын баскетболистнууд матчева уулзалгада хабаадахаар Чита город мордобо. Тэдэнэр эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй командануудтай уулзаха юм.

☆ **ВОЛЕЙБОЛ.** ПВЗ-гэй Культурын ордон соо городууд хоорондын уулзалга болоо. Читын, Бурят-Монголой волейболистнууд матчева уулзалгаяа Конституциин үдэртэ зорюулаа. Уулзалгын эхилхэдэ эхэнэрнүүдэй команданууд хоорондоо мүрысөө, Читынхид улан-удынхидые 3:0 тоотойгоор шүүгээ.

Эрэшүүлэй команданууд хоорондоо шангаар тулалдаба. Команданууд дүрбэ дахин уулзаад, 2:2 тоотойгоор тэнсээ. Эсэсэй, табадахи уулзалгын болоходо Улан-Удын спортсменүүд 2:3 тоотойгоор шүүгдээ.

А. Игумнов.

Һургуулиин чемпион болобо

Кяхтын интернат-һургуулида ша… тарай мүрысөөн болоо. 10-дахи классай һурагша Алексей Тыхеев шалгаржа, һургуулиин чемпионой нэрэзэргэдэ хүртэбэ. Тэрэшэлэн һурагшад Анатолий Аюшеев, Мэлс Аюшеев, Бато Арьяин гэгшэд һайнаар наадаа.

Тус һургуулиин шатаршадай суу… луулагдамал команда Кяхта го… родой түрүү һууриин түлөө мүры… сөөндэ хабаадалсаад, гурбадахи һуури эзэлбэ.

Ч-Ц. Цыбиков.

Сүүдэй залһаа

1957 оной ноябриин 26-най үдэ… Улан-Удын № 2 хилээмэнэй заво… дой ашаа тээгшэ Анатолий Михай… лович Кузнецов һогтуугаар гра… данка М. Г. Панфиловада ороод… салшаһан, элдэб муухайгаар ха… рааһан байна.

Железнодорожно районой 2-дохи участогай арадай сүүд А. М. Кузнецовой гэмтэ хэрэгые хаража үзөөд, 1956 оной декабриин 19-нэй Указай үндэһөөр тэрэниие 15 хо… гоор түрмэдэ хаажа, энэ үе соо… хара хүдэлмэри хүүлжэ байха гэһэн шиидхэбэри баталба.

Энээниие уншаа һэн гүт?

ФУТБОЛ МЯНГАН ЖЭЛЭЙ ТҮҮХЭТЭЙ

Хитад гээшэмнай урда эртэ сагай түүхэ домогтой, культура болон искусствотай орон бшуу. Спортоншье эртэ урда сагһаа эхитэй юм. Хитадай футболистнууд һүүлэй 2—3 жэлһээ эхилжэ, уласхоорондын мүрысөөндэ суурхадаг болонхой. Тиихэдэ мянган жэлэй саада тээ эндэ анхан футбол бии болоһон түүхэтэй.

Олон зуун жэлэй урда тээ хитадууд футболоор наададаг байгаа гэжэ хитадай литературада хэлэгдэнэ. Футболой дүрим, гуримууд тухай бэшэһэн зохёол Тан, Сунай хан түрын үедэ байһан гэдэг. Хэдэн зуун жэлэй үедэ футболоор наадаһан тухайда уран зураашад зурадаг байгаа.

Хитадай хуушанай футбол мүнөөнэйхидөөл адли бэшэ байһаниинь элитэ. XX зуун жэлэй эхиндэ футбол илангаяа ехэ суутай болоһон байна. Урда сагта нооһо арһаар бүреэд, футбол хэжэ наададаг байһан юм.

«Советскэ спорт» гэжэ газетэһээ абтаба.

ЭРЕЭН ГҮРӨӨҺЭНТЭЙ ТУЛАЛДАБА

Мирзошо Бронмов малаа бэлшээриһээ асараад, эдеэлһэнэй һүүлээр модон доро ороод унташаба ха. Үндэр хадын оройдохи гэрынь зүг бүхэнһөө мантан томо шулуугаар тойронхой байдаг. Энэ залуу хүн һэргэг һэн туладаа һүни юумэнэй һард гэхэтэй сасуу һэридэг байба.

Нэгэтэ хажуудахи хүмэг шулуунһаань юумэнэй унаха абяан дуулдаба. «Кишлак (гэр) тээшэ ямар нэгэн ан ойртожо ябаал ёһотой. Шонол байгаа аабза. Һүниндөөл ходол тэнэжэ ябадаг болонхой, олоншье гээшэнь арагүй. Гэрнүүднай хоорондоо холо зайтай тобойлдожо байдаг, үйлсэдэ хэншьегүй—хон жэн... Джолал Бахрамов һаяшаг колхозой сарай соо шоно алаа һэн... Бэрхэл баргаа гээшэ хадаа... гэжэ һанаха зуураа, Мирзошо дурд гээд абаба ха.

Дорюун абяанай дүтэхэн дуулдахада, үнөөхи хүбүүн зайн галда сохюулһан мэтээр залд гээд һэришоо. Иимэ һүрөөтэй абяанай гарахада, тэрэмнай колхозой сарай тээшэ—хонид худараа харайба. Сарайн хажууда ерэхэдэнь, хонид хөөрсэгэнэн тэшэгэнэжэ байба. Тэндэ эреэн гүрөөһэн ороһон байшоо. Хорой соо хүнэй бии боломсоор, эреэн гүрөөһэн тэрээн тээшэ хүрьхирэн харайба. Хэдышье түргөөр харайжа ерээ һаань һомонходоһон Мирзошо арьяатанай түбэнги хоолойе бажуушоо.

Хойто хоёр хүл дээрээ бодоһон ан Мирзошые һабардаха гэжэ забдаба. Мирзошо мэгдэһэндээ, барай хоолой бүри шангаар бажуугаад, «туһалыт!» гэжэ хашхарба. Тиигэ тиигэһээр, арьяатанай һабар һулара һулараһаар шархяа хатаһан байха юм.

Горно-Бадахшанска автономно область.

«Пионерская правда» газетэһээ. абтаба.

Сэлэнгын аймагһаа ерэһэн тобшо бэшэгүүд

☆ Новоселенгинск—Тамча— Селендум — Үрмын Адаг гэжэ маршрудаар ашаанай такси ябадаг болобо. Тиигэжэ такси Үрмын Адаг неделидээ гурба дахин ерэдэг болоо.

В. Цыренжапов.

☆ «Коммунизм» колхозой техник-комсомолка Акилия Ранчаева Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэ ошожо ерэһэн юм. Һаяхан нүхэр Ранчаева өөрынгөө хараһан, һонирхоһон юумые, түрүү һаалишадай дүй дүршэл тухай колхозойнгоо һаалишадта хөөрэжэ үгөө.

С. Шарапов.

☆ Балдан Доноевич Доржиев арба гаран жэлэй туршада колхоздоо пеэшэн хэжэ байна. Энэ нүхэр жэлэй туршада 40—50 пеэшэн шэнээр хэдэг юм. Энэ зундаа нүхэр Доржиев хирпиисэ сохилго дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, 130 мянган хэһэг хирпиисэ бэлдээ. Мүн малшадай байрануудта 20 гаран пеэшэн хээ.

А. Бадмаев.

Редакторай орлогшо **О. ГОМБОЕВА.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00601. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 5743.